

SCI-CONF.COM.UA

MODERN SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS

**ABSTRACTS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 3-5, 2020**

**STOCKHOLM
2020**

109. *Петренко Н. М.* 660
ГАЗЕТА «ГЕТЬ НЕПИСЬМЕННІСТЬ» ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ
ПЕРІОДУ КАМПАНІЇ ЛІКВІДАЦІЇ НЕПИСЬМЕННОСТІ
20-30 РР. ХХ СТ.

CULTUROLOGY

110. *Єпик Л. І., Єпик Д. В.* 664
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО КІНО
УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЖАНРОВОЇ СПЕЦИФІКИ
МИСТЕЦТВА

POLITICAL SCIENCES

111. *Kulykovska D., Panasenko H.* 670
VATICAN IDEOLOGY IN INTERNATIONAL RELATIONS:
EUROPEAN INTEGRATION AT THE BEGINNING OF THE 21ST
CENTURY
112. *Болотіна Є. В., Грицина А. А.* 675
АКТУАЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ НАУК В ГЛОБАЛЬНОМУ
ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ
113. *Герасіна Л. М.* 682
ПРАКТИКИ І МЕТОДИ КОНСЕНСУАЛІЗМУ В ПОЛІТИЦІ ТА
КОНФЛІКТНІЙ МЕДІАЦІЇ
114. *Ядловська О. С.* 689
РЕАЛІЗАЦІЯ ҐЕНДЕРНОГО ПИТАННЯ У СВІТІ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

PHILOLOGICAL SCIENCES

115. *Афанас'єва Л. В., Смирнова М. Л.* 697
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ
ЕФЕКТИВНИХ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОНТАКТІВ
116. *Герасименко О. І.* 705
НАУКОВА МОВА ДИСЕРТАЦІЙ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ
117. *Желуденко М. А., Сабитова А. П.* 711
РОЛЬ ЯЗЫКА В УСЛОВИЯХ КОРОНАКРИЗИСА
118. *Золотарьова А. В.* 716
СУЧАСНІ НАУКИ: ПРОБЛЕМИ І ІННОВАЦІЇ
119. *Кузьменко А. О., Мовшович Р.* 723
ОНЛАЙН МАРАФОН ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
120. *Лаухіна І. С., Паладьєва А. Ф.* 726
ГРАФІЧНІ РІЗНОВИДИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЕКСПРЕСИВНОСТІ
ЕЛЕКТРОННОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ І ФРАНЦУЗЬКОЇ
МОВ
121. *Лаухіна І. С., Самко В. О.* 732
ЕЛІПТИЧНІ ДІЄСЛІВНІ КОНСТРУКЦІЇ СУЧАСНОЇ

PHILOLOGICAL SCIENCES

УДК 372.881.111.1

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЕФЕКТИВНИХ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОНТАКТІВ

Афанас'єва Лариса Вячеславівна

викладач кафедри іноземних мов,
Дніпровський національний університет залізничного транспорту
ім. академіка В. Лазаряна
м. Дніпро, Україна

Смирнова Майя Львівна

викладач кафедри іноземних мов,
Дніпровський національний університет залізничного транспорту
ім. академіка В. Лазаряна
м. Дніпро, Україна

Анотація: Іноземна мова є не тільки інструментом спілкування між представниками різних народів, а й представниками різних культур з різними менталітетом, звичками і звичаями. Тому при вивченні іноземної мови важливо розуміти не тільки її структуру і граматичні особливості, але і культурно-психологічні особливості носіїв мови, що вивчається. Дана стаття розкриває не тільки специфіку навчання студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів іноземної мови, а й важливість грамотного міжкультурного спілкування учнів мовою, що вивчається.

Ключові слова: іноземна мова, міжкультурна комунікація, комунікативні здібності, носій мови, культура, суспільство, повсякденне життя, мовні конструкції, культурні відмінності

Вступ. Новий час та умови розвитку суспільства та процес глобалізації суспільства вимагали негайного та радикального перегляду як загальної методики, так і конкретних методів та прийомів викладання іноземних мов. Ці нові умови: швидкі зміни в політиці, економіці, культурі, ідеології, змішанні та

переміщенні народів і мов, зміни відносин між українцями та іноземцями, абсолютно нові цілі спілкування – все це створює нові проблеми в теорії та практиці викладання іноземних мов.

Сучасні студенти, коли їх запитують про те, чому вони вивчають іноземні мови, все частіше говорять щось на кшталт "Тому що я хочу поговорити з іноземними колегами", "Тому що я хочу працювати за кордоном або з іноземною компанією" або "Тому що мені потрібно дзвонити іноземним замовникам". Це відповіді, які вказують на використання іноземних мов у професійній галузі.

Небачений попит на вивчення іноземних мов вимагав небаченої пропозиції. Тому вчителі іноземних мов опинилися в центрі уваги громадськості. Величезна кількість фахівців у різних галузях науки, культури, бізнесу, технологій та всіх інших областей людської діяльності вимагала негайної підготовки іноземних мов як інструменту виробництва. Їх не цікавить ані теорія, ані історія мови - іноземні мови, насамперед англійська мова, потрібна лише функціонально, для використання в різних сферах суспільства як засіб реального спілкування з людьми з інших країн.

Але слід пам'ятати, що вивчення іноземної мови в умовах повної ізоляції та абсолютної неможливості реального ознайомлення зі світом вивченої мови та практичного використання набутих знань, як це було в попередній системі освіти нашої країни, був неефективним процесом. Тому на рівні вищої школи ми розуміємо викладання іноземної мови як засіб спілкування фахівців різних країн, а не як суто прикладне та вузькоспеціалізоване завдання навчання фахових текстів. Спеціаліст університету це добре освічена людина, яка має фундаментальну підготовку. Відповідно, іноземна мова спеціаліста такого роду є і знаряддям виробництва, і частиною культури, і засобом гуманізації освіти. Все це передбачає фундаментальне та різнобічне навчання мови.

Мета. Мета статті – визначити важливість вивчення іноземних мов, що стосуються менталітету та культури носія мови, та визначити шляхи такого вивчення.

Матеріали та методи. Рівень знання іноземної мови учнем визначається не лише прямим контактом зі своїм вчителем. Для того, щоб навчити іноземній мові як засобу спілкування, потрібно створити атмосферу реального спілкування, встановити зв'язок між викладанням іноземних мов та життям та активно використовувати іноземні мови в живих, природних ситуаціях. Це можуть бути наукові дискусії мовою із залученням іноземних фахівців і без неї, абстрагування та обговорення закордонної наукової літератури, читання окремих курсів іноземними мовами, участь студентів у міжнародних конференціях, робота перекладачем, яка полягає саме у спілкуванні, контакті, та вміння розуміти та передавати інформацію. Необхідно розробити позакласні форми спілкування: клуби, гуртки, відкриті лекції іноземними мовами, наукові товариства за інтересами, де можуть збиратися студенти різних спеціальностей.

Отже, вузькоспеціалізоване спілкування за допомогою письмових текстів зовсім не вичерпує мовних навичок як засобу спілкування. Максимальний розвиток навичок спілкування – це головне, перспективне, але дуже складне завдання, яке стоїть перед викладачами іноземних мов. Для його вирішення необхідно засвоїти нові методи навчання, спрямовані на розвиток усіх чотирьох типів володіння мовою, та принципово нові навчальні матеріали, за допомогою яких можна навчити людей ефективно спілкуватися. У цьому випадку, звичайно, було б неправильно кидатися з однієї крайності в іншу і відмовитися від усіх старих методів: з них потрібно ретельно відібрати все найкраще, корисне, перевірене викладацькою практикою.

Основна відповідь на питання вирішення нагальної задачі викладання іноземних мов як засобу спілкування представників різних народів і культур полягає в тому, що мови повинні вивчатися в нерозривній єдності зі світом і культурою народів, які говорять цими мовами. Подолання мовного бар'єра недостатньо для забезпечення ефективної комунікації між представниками різних культур. Для цього подолайте культурний бар'єр. Національні особливості найрізноманітніших компонентів культур, представники яких спілкуються між собою, можуть бути причиною труднощів у процесі

міжкультурної комунікації. Більшість вчених вважає, що компоненти культури, що мають національно-специфічне забарвлення, включають принаймні наступне [4, с. 2] [5, с. 127]:

а) традиції, а також звичаї та обряди;

б) повсякденна культура, тісно пов'язана з традиціями, внаслідок чого її часто називають традиційно-побутовою культурою;

в) повсякденна поведінка (звички);

г) "національні картини світу", що відбивають специфіку сприйняття світу, національні особливості мислення представників певної культури;

д) художня культура, що показує культурні традиції тієї чи іншої етнічної групи.

Також у міжкультурному спілкуванні необхідно враховувати особливості національного характеру спікерів, специфіку їх емоційного стану та національні особливості мислення. В нових умовах із новим формулюванням проблеми викладання іноземних мов стало очевидним, що кардинального підвищення рівня викладання комунікацій, спілкування між людьми різних національностей можна досягти лише за умови чіткого розуміння та реального врахування соціокультурного фактора.

На сучасному етапі викладання іноземних мов у багатьох вищих навчальних закладах спостерігається значний розрив у викладанні, завдяки багаторічній практиці викладання живих мов як мертвих. Однією з найважливіших та радикальних умов заповнення цієї прогалини є розширення та поглиблення ролі соціокультурної складової у розвитку навичок спілкування. «Кожна культурна система та кожен акт соціальної поведінки явно або неявно передбачає спілкування». [1, с. 79]

Таким чином, ми вже говоримо про необхідність більш глибокого та ґрунтовного вивчення світу носіїв мови, їхньої культури в широкому етнографічному сенсі цього слова, їхнього способу життя, національного характеру, менталітету тощо, адже справжнє використання слів у мовленні, реальне мовленнєве виробництво значною мірою визначається знаннями

соціального та культурного життя мовця, що говорить певною мовою. "Мова не існує поза культурою, тобто поза суспільно успадкованим набором практичних навичок та ідей, що характеризують наш спосіб життя". [1, с. 79] Основу мовних структур складають соціокультурні структури.

Знання значень слів та правил граматики явно недостатньо, щоб активно використовувати мову як засіб спілкування. Вам потрібно якомога глибше пізнати світ вивченої мови. Іншими словами, крім значень слів та граматичних правил, вам потрібно знати:

- 1) коли сказати або написати, як, кому, з ким, де;
- 2) як заданий зміст або поняття, цей предмет думки живе в реальності світу вивченої мови.

Вивчення світу носіїв мови спрямоване на те, щоб допомогти зрозуміти особливості мовних конструкцій, додаткові смислові навантаження, політичні, культурні, історичні та подібні конотації одиниць мови та мовлення. Особлива увага приділяється реаліям, оскільки для правильного розуміння явищ та фактів, пов'язаних із повсякденною реальністю людей, що говорять цією мовою, необхідно глибоке пізнання реалій.

Визначення міжкультурної комунікації впливає із самого терміна: це спілкування людей, що представляють різні культури. У книзі Е. М. Верещагіна та В. Г. Костомарова «Мова і культура» дається таке визначення: «цей термін означає належне розуміння між двома учасниками комунікативного акту, що належать до різних національних культур» [2, с.37].

Консолідація міжкультурної комунікації як навчальної дисципліни спочатку визначалася інтересами американських політиків та бізнесменів. Була окреслена очевидна проблема: просте знання іноземних мов не могло підготувати фахівців до складних ситуацій спілкування під час роботи за кордоном. Була визнана потреба не лише у вивченні мов, а й у культурах інших країн. Виникло питання про відповідну підготовку, в якій основний акцент був би на розвитку практичних навичок та навичок міжкультурного спілкування.

Датою народження міжкультурної комунікації як навчальної дисципліни вважається 1954 рік, коли вийшла книга Е. Холла та Д. Трагера «Культура як спілкування», в якій автори вперше запропонували термін «міжкультурна комунікація» для широкого поширення використання, відображаючи, на їхню думку, особливу сферу людських відносин. Спочатку міжкультурна комунікація формувалася як міждисциплінарна дисципліна. У 1970-х роках практичний характер цього курсу доповнився необхідними теоретичними узагальненнями. У результаті він набув форми класичного університетського курсу, який поєднує теоретичні принципи та практичні аспекти міжкультурної комунікації [3, с.164].

Результати і обговорення. В останні десятиріччя стало цілком очевидним, що ефективні контакти з представниками інших культур не принесуть бажаного результату без практичних навичок міжкультурної комунікації. Ось чому в деяких університетах така дисципліна, як «Міжкультурна комунікація», включена до навчальної програми.

При вивченні міжкультурної комунікації в процесі вивчення іноземної мови необхідно враховувати так звані приховані труднощі мовленнєвого процесу та спілкування. Вони зумовлені унікальністю лексичної та фразеологічної сумісності кожного слова в межах певної мови. Ця специфіка стає очевидною з порівняння мов. Тому при вивченні іноземних мов важливо запам'ятовувати слова не окремо, а природними, стійкими сполученнями. Ще одна складність – конфлікт між культурними уявленнями різних народів про явища та предмети дійсності, які позначаються рівнозначними словами відповідних мов.

Слід зазначити ще одну складність. Нерозуміння міжкультурної комунікації часто пов'язане з порушенням очікувань спікерів, що пояснюється культурними відмінностями. Це викликає негативні емоції стосовно комунікативного партнера та всієї культури, яку він представляє, що робить весь процес спілкування невдалим. Ми базуємо своє трактування отриманих сигналів на власному життєвому досвіді та культурі. Ось чому поведінка інших

людей, заснована на іншому досвіді та культурі, ми можемо неправильно трактувати. У цьому випадку ми маємо занепокоєння, невпевненість через неможливість передбачити подальший хід процесу комунікації та його результати.

У зв'язку з цим, крім опанування іноземних мов, важливо не тільки знати принципи міжкультурної комунікації, а й застосовувати та вдосконалювати їх на практиці. Спеціаліст, який сьогодні закінчує університет, – це всебічно освічена людина, яка має фундаментальну підготовку. Іноземна мова для такого фахівця є і знаряддям, і частиною культури. Професіоналізм випускника університету зі знаннями з питань міжкультурної комунікації базується не лише на відмінних знаннях усіх аспектів мови, а й на поглибленні соціокультурної складової у розвитку навичок спілкування.

Висновки. Нові технології, матеріали, можливості вимагають від людини професіоналізму – здатності постійно та ефективно займатися діяльністю на високому професійному рівні, незалежно від умов. Поняття професіоналізму не обмежується характеристиками висококваліфікованої праці, воно передбачає наявність особливого світогляду та способу життя.

У сучасному світі проблема взаєморозуміння між народами залишається гострою, тому дуже важливо подолати бар'єри у зіткненні різних культур, які викликані різними історичними, політичними, культурними відмінностями. Посилення ролі іноземної мови необхідно не тільки як джерела знань про країни мов, які вивчаються, але і як джерело знань про вашу рідну країну. Слід пам'ятати про неповноцінність та небезпеку однобічного захоплення культурою країни лише мови, яка вивчається. Це може призвести до самовідречення учнів від рідної культури, їх морального порушення та самоприниження, недооцінки рідної культури та формування у молоді комплексу неповноцінності. Щоб англійська мова справді стала засобом міжкультурної комунікації, необхідно доповнити зміст навчального курсу національно-регіональним компонентом.

References:

1. Sapir, E. "Communication," *Encyclopaedia of the Social Sciences* (New York), 4 (1935): 78-81.
2. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Методическое руководство. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Русский язык, 1990. – 246 с.
3. Traeger G., Hall E. *Culture as Communication: A Model and Analysis*. – New York, 1954, 240p.
4. Nishiyama Kazuo (2001). "A New Challenge to Intercultural Communication Scholars and Researchers." *Newsletter: Intercultural Communication*, 39: 1-2.
5. Miike Yoshitaka & ISHII Satoshi (1997). "An Analysis of the English-Language Literature on Japanese Nonverbal Communication (1966-1997): Part I" (in Japanese). *Intercultural Communication Studies*, 10: 119-135.